

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія імені Тараса Шевченка

Кафедра біології, екології та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М. Б. Болнар

«30» серпня 2019 року

НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія)

Кременець – 2019 р.

Робоча програма Переддипломна педагогічна практика для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія). Кременець, 2019. 27 с.

Розробник: Бондаренко Т.Є., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри біології, екології та методики їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методики їх викладання

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедрою біології, екології та методики їх викладання М.М. Ільєнко

ВСТУП

Майбутні вчителі біології мають володіти сучасними науковими знаннями та вміннями, що складають основу їх професійної діяльності та володіти комплексом необхідних фахових умінь.

У цілеспрямованому формуванні педагогічної техніки та майстерності особлива роль належить педагогічній практиці, під час якої створюються всі необхідні умови як для практичної реалізації всіх знань, навичок та вмінь студентів, набутих із природничих, психолого-педагогічних, медико-гігієнічних дисциплін, так і для розвитку індивідуальних педагогічних здібностей кожного з них.

Згідно навчального плану навчально-педагогічна практика проводиться для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія) за першим (бакалаврським) рівнем.

Навчально-педагогічна практика проводиться на IV курсі у VII семестрі упродовж 17 тижнів (4 год. на тиждень) у базових школах міста. Керівництво практикою здійснюють викладачі-методисти кафедри біології, екології та методики їх викладання, педагогіки.

2.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5	Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія)	IV	IV
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 20 год.		Семестр	
Загальна кількість годин – 270		VII	VII
		Лекції	
		–	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год., самостійної роботи студента – 10 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		102 год.	20 год.
		Самостійна робота	
		148 год.	230 год.
		Індивідуальні завдання	
		20 год.	20 год.
	Форма контролю – залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 37,8%:62,2%,

для заочної форми навчання 7,4%:92,6%

3. Мета і завдання практики

Метою навчально-педагогічної практики є розвиток у студентів вміння спостерігати навчальний процес у школі та здійснювати аналіз результатів процесу навчання учнів, використовуючи знання основ педагогіки, психології, методики навчання біології та екології і фахових дисциплін, планувати діяльність учнів на уроці та в позаурочній роботі, реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Мета практики – набуття студентами умінь і навичок в організації і проведенні навчальних занять, розвиток у майбутніх вчителів педагогічного складу мислення, творчого ставлення до справи, високої педагогічної культури і майстерності.

Завдання навчально-педагогічної практики:

- вивчення основ педагогічної і навчально-методичної роботи у загальноосвітніх закладах;
- набування досвіду педагогічної роботи в умовах загальноосвітнього закладу;
- вироблення у студентів стійких навичок практичного застосування професійно-педагогічних знань, отриманих в процесі теоретичної підготовки;
- розвиток професійно-педагогічної орієнтації студентів;
- вивчення методів, прийомів, технологій педагогічної діяльності у загальноосвітній школі;
- розвиток особистісно-професійних якостей педагога.

В результаті навчально-педагогічної практики студент повинен **знати:**

- порядок реалізації основних положень і вимог документів, що регламентують діяльність загальноосвітнього закладу, пов'язаної із вдосконаленням навчально-виховної і методичної роботи на основі державних освітніх стандартів;

- основи навчально-методичної роботи у загальноосвітній школі;
- порядок організації, планування, ведення і забезпечення навчально-освітнього процесу з використанням традиційних методів новітніх технологій навчання;

- основи педагогічної культури і майстерності;

- методи контролю і оцінки навчальних досягнень учнів.

уміти:

- здійснювати методичну роботу, пов'язану із проектуванням і організацією навчального процесу;

- конкретизувати мету вивчення будь-яких фрагментів навчального матеріалу дисципліни та навчальних занять;

- розробляти навчально-методичні матеріали для проведення навчальних занять, як традиційним способом, так і з використанням технічних засобів навчання, у тому числі новітніх комп'ютерних технологій;

- застосовувати методи і прийоми складання планів уроків, позакласних та виховних форм роботи;

- застосовувати різні загально-дидактичні методи навчання і логічні засоби, що розкривають зміст шкільного курсу біології;

- активізувати пізнавальну і практичну діяльність учнів на основі методів і засобів інтенсифікації навчання;
 - здійснювати самооцінку і самоаналіз результатів і ефективності проведення уроків з біології та природознавства, позаурочних та виховних заходів, здійснювати аналіз труднощів, що виникають під час педагогічної діяльності;
 - враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів у навчальній та виховній роботі;
 - здійснювати підготовку біологічного кабінету для проведення уроку, використовувати технічні засоби навчання, виготовляти і ефективно використовувати роздавальний дидактичний матеріал;
 - здійснювати диференційований підхід у під час навчання учнів;
 - організовувати навчально-виховний процес з біології та природознавства;
 - проводити виховну роботу з групою школярів, класом.
- Виробнича педагогічна практика сприяє розвитку таких компетентностей:

Загальних:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 11. Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 12. Навички здійснення безпечної діяльності.
- ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

- СК1. Здатність оперувати біологічними поняттями, законами, концепціями і теоріями для пояснення особливостей функціонування живих систем різної ієрархії.
- СК9. Здатність дотримуватися принципу науковості під час трансляції біологічних знань у площину шкільного курсу біології.
- СК10. Здатність застосовувати загальну модель процесу навчання для планування та організації освітнього процесу.
- СК11. Здатність розуміти принципи, методи, засоби навчання і дидактичні правила їх застосування в освітньому процесі.
- СК12. Здатність до проектування, організації та здійснення навчальних проектів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій.
- СК14. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.
- СК15. Здатність до ефективної комунікації, формування сприятливого соціально-психологічного клімату у спільноті педагогічного колективу і класу.

4. Програма навчально-педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Організаційна робота

Програма першого змістового модуля в основному реалізується упродовж першого тижня педпрактики, проте розпочинати її слід раніше. Студенти беруть участь у настановних зборах і організаційних заняттях у навчальному закладі та в школі, де обговорюють програму даного виду педпрактики, знайомляться з правами та обов'язками студента-практиканта, метою та завданнями педпрактики, отримують зразки оформлення документації. Студенти знайомляться зі школою та класами – базою педагогічної практики. Студенти починають оформлення щоденника спостережень, записують права та обов'язки студента-практиканта, мету та завдання педпрактики, переписують схеми аналізу уроків та позакласних заходів, розклад уроків, виховних годин та дзвінків, імена та прізвища вчителів тощо.

Самостійна робота. Студенти ознайомлюються з правами та обов'язками студента-практиканта, метою та завданнями педпрактики, методичними матеріалами педагогічної практики, опрацьовують зразки оформлення документації, вивчають базу педагогічної практики.

Змістовий модуль 2. Навчальна робота

Студент складає плани-конспекти окремих уроків та серій уроків, а також позакласного заходу; проводить роботу з визначення конкретних цілей, завдань та етапів кожного заняття; вибирає ефективні прийоми для досягнення поставлених цілей. Студент оформляє щоденник спостережень, де записує аналізи уроків та позакласних заходів. Студент виготовляє дидактичні посібники, наочний матеріал та виконує інші види робіт за дорученням вчителів школи. Студент опановує знаннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи із біології: тижнів біології; бесід, конференцій, диспутів, вечорів, екскурсій; випуску стінгазети тощо. На цьому етапі педагогічної практики студент проводить 4 уроків з природознавства, біології в 5-9 класах, 1 позакласний захід біології, 1 урок інформатики.

Практична робота: Студент проводить спостереження та аналіз уроків природознавства і біології у 5-9 класах школи. На цьому етапі педагогічної практики студент готує проводить 4 уроки біології, 1 урок інформатики, 1 позакласний захід з біології, 1 виховну годину. Студент складає плани-конспекти окремих уроків та серій уроків.

Індивідуальна робота: Студент виготовляє дидактичні посібники, наочні матеріали та виконує інші види робіт за дорученням вчителів школи. Студент оформляє щоденник спостережень, де записує аналізи уроків та позакласних заходів. Студент опановує знаннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи із біології.

Форма звіту: проведення уроків з біології та інформатики, позакласного заходу, конспекти уроків та позакласного заходу, дидактичний матеріал до уроків.

Змістовий модуль 3. Методична робота

Програма другого змістового модуля в основному реалізується упродовж всього періоду педпрактики. Студент вивчає та аналізує плани роботи методичних об'єднань базової школи, календарно-тематичні плани із біології у відповідних класах. Студент вивчає специфіку підручників школи даного типу. Студент знайомиться із вчителями та навчально-методичною базою для вивчення біології. Студент проводить спостереження та аналіз уроків природознавства і біології у 5-9 класах школи.

Самостійна робота: Студент-практикант вивчає НМК кабінету біології у школі. Студент вивчає та аналізує плани роботи методичних об'єднань базової школи, календарно-тематичні плани у відповідних класах із біології. Студент вивчає специфіку підручників школи даного типу. Студент проводить спостереження та аналіз уроків.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль 4. Виховна робота студента-практиканта

Студент вивчає та аналізує плани виховної роботи базової школи, відповідних класів. Студент вивчає специфіку учнівського колективу, виховної роботи школи даного типу. Студент знайомиться із вчителями – класними керівниками школи. Студент проводить спостереження та аналіз виховних заходів у 5-9 класах школи. Студент спостерігає та приймає посильну участь у роботі методичного об'єднання класних керівників школи, в семінарах студентів-практикантів, у заходах з практики. Студент складає конспект окремого виховного заходу.

Практична робота: Студент складає план-конспект окремого виховного заходу. На цьому етапі педагогічної практики студент проводить 1 виховну залікову годину.

Самостійна робота: Студент вивчає та аналізує плани виховної роботи базової школи, відповідних класів. Студент вивчає специфіку учнівського колективу, виховної роботи школи даного типу. Студент оформлює щоденник спостережень, де записує аналізи виховних заходів, елементи психолого-педагогічного дослідження учнівського колективу.

Індивідуальна робота: Студент опановує знаннями з питань підготовки та проведення виховної роботи, підбирає матеріал для проведення виховного заходу.

Форма звіту: конспект залікової виховної години.

Змістовий модуль 5. Науково-дослідницька робота студента-практиканта

Дослідницька робота включає такі види діяльності: вивчення наукової та методичної літератури, ознайомлення з досвідом роботи вчителів біології, класних керівників, проведення елементів експериментального дослідження за дорученням викладачів.

Самостійна робота. Зміст роботи полягає у визначенні практикантом теми науково-дослідної роботи, визначеної студентові як тема курсової роботи з методики викладання біології. Під час педагогічної практики кожен студент-практикант може провести теоретичне вивчення обраної теми, обґрунтувати її

актуальність, сформулювати об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання, зробити певне припущення щодо педагогічних умов розв'язання поставленої у дослідженні мети (висунути гіпотезу).

Індивідуальне довготривале завдання. Студент-практикант виконує також індивідуальне навчально-дослідне завдання згідно програми.

Форма звіту: портфололіо з науково-педагогічного дослідження.

Змістовий модуль 6. Оформлення документації, участь у підсумковій конференції.

Студенти готують всю необхідну документацію та матеріали для перевірки методистами. Студенти беруть участь у підсумковій конференції у навчальному закладі та в школі, де обговорюють виконання програми даного виду педпрактики, знайомляться з результатами перевірки завдань педпрактики, отримують результати перевірки оформлення документації. Студенти обговорюють проблеми, успіхи та недоліки педпрактики, аналізують окремі звітні матеріали. За результатами практики кожна група студентів оформляє газету, фотогазету. Під час роботи конференції проводиться виставка газет, кращих звітних документів студентів-практикантів, студенти виступають з доповідями про підсумки педпрактики.

По закінченні практики студент повинен здати таку документацію: щоденник педпрактики, конспекти залікових уроків, погоджені вчителем біології, сценарій позакласного заходу погоджений заступником директора з виховної роботи, конспект виховної години, погоджений класним керівником.

Форма звіту: звіт з педагогічної практики.

Самостійна робота: Студенти здійснюють оформлення документації.

Індивідуальна робота: Студенти готують всю необхідну документацію та матеріали для перевірки методистами.

5. Структура залікового кредиту з навчально-педагогічної практики

Назви змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма			Заочна форма		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		лабораторні	самостійна робота		лабораторні	самостійна робота
1	2	5	6	7	10	11
Змістовий модуль 1. Організаційна робота	20		20	20		20
Змістовий модуль 2. Навчальна робота	162	92	70	110	20	90
Змістовий модуль 3. Методична робота	28		28	90		90
Змістовий модуль 4. Виховна робота	20	10	10	10		10
Змістовий модуль 5. Науково-дослідницька робота	20		20	20		20
Змістовий модуль 6. Підсумки педагогічної практики	20		20	20		20
Усього годин:	270	102	168	270	20	250

6. Індивідуальні завдання

1. Складання портфоліо до однієї із навчальних тем (тематичний план, конспекти уроків, засоби діагностики навчальних досягнень учнів, інструктивні картки для проведення практичних і лабораторних робіт, дидактичний матеріал, відеоматеріал, конспекти позакласних заходів до теми).

7. Облік і оцінка роботи студентів-практикантів

Поточний контроль за роботою студентів-практикантів здійснюється груповими методистами. Під час практики методисти відвідують уроки студентів, позакласні заходи, організують обговорення й аналіз, виставляють оцінки.

На підставі аналізу всіх поданих документів, результатів роботи студента із груповими методистами та захисту звіту приймається рішення комісії керівників практики про виконання програми й виставлення оцінки.

Облік і оцінка результатів роботи завершується на підсумковій конференції з педагогічної практики, що призначається по завершенню захисту звітів студентами.

Вимоги до оформлення звітної документації

По завершенню практики на кафедрі біології і методик викладання подаються такі документи:

1. Щоденник педпрактики.
2. Конспекти проведених уроків погоджених з вчителем біології.
3. Конспект позакласного заходу.
4. Конспект виховної години.
5. Портфоліо з науково-педагогічного дослідження,

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль/ максимальна к-сть балів				Сума
ЗМ-2	ЗМ-4	ЗМ-5	ЗМ-6	
60 4 уроки біології, 1 урок інформатики та 1 позакласний захід	10 виховна година	10 ІНДЗ	оформлення документації – 15; захист практики – 5	100

Критерії оцінювання уроків

Методист-керівник педагогічної практики керується такими критеріями оцінки уроків студентів-практикантів:

Оцінка **"відмінно"** (9-10 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі, конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій досяг цілей уроку.

При цьому:

1. повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;
3. правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використовує різні прийоми контролю;
5. практикант володіє прийомами активізації всіх учнів класу, і здійснює індивідуальний підхід до них;
6. студент уміє викликати інтерес до навчальних дій, що виконуються на уроці;
7. студент грамотно використовує технічні та інші допоміжні засоби навчання як наявні, так і самостійно виготовлені;
8. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка **"добре"** (7-8 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі,

конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті в цілому, але план виконано неповністю. При цьому:

1. не до кінця реалізовано виховний, освітній або розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;
3. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використовує різні прийоми контролю;
4. студент веде урок іноземною мовою, але іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;
5. практикант володіє основними прийомами активізації всіх учнів класу, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
6. студент уміє викликати інтерес до більшості навчальних дій, що виконуються на уроці;
7. використовує наявні і самостійно виготовлені посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;
8. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка "**задовільно**" (4-6 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному правильно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив цілі, етапи уроку та методичні прийоми для досягнення цілей на кожному з них, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті неповністю. При цьому:

1. не до кінця реалізовано виховний, освітній, розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми не завжди раціональні, не відповідають меті;
3. неправильно намічені об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовуються одноманітні прийоми контролю;
4. студент недостатньо володіє прийомами активізації всіх учнів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них;
5. вміє викликати інтерес до деяких навчальних дій, що виконуються на уроці,
6. мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх сам;
7. постійно користується конспектом у ході уроку і не може скоригувати свою діяльність у разі необхідності.

Оцінка "**незадовільно**" (3-0 балів) ставиться, якщо студент, не правильно в методичному спланував урок, не правильно намітив цілі, етапи уроку та методичні прийоми для досягнення цілей на кожному з них, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку не досягнуті

Критерії оцінювання позакласного заходу

Оцінка "**відмінно**" (10, 9 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив

реальні виховні та пізнавальні цілі, вміло застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо).

Оцінка **"добре"** (8, 7 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал заходу.

Оцінка **"задовільно"** (6, 5, 4 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал уроку.

Оцінка **"незадовільно"** (3-0 балів) ставиться, якщо студент не грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, не правильно намітив виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, не розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід не характеризують послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не реалізовано виховний та розвиваючий потенціал уроку.

Критерії оцінювання виховного заходу

Оцінка **"відмінно"** (9-10 балів) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів,

грамотно в методичному аспекті спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, вміло застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо).

Оцінка **"добре"** (7-8 бали) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному аспекті спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал заходу.

Оцінка **"задовільно"** (4-6 бали) ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал уроку.

Оцінка **"незадовільно"** (3-0 балів) ставиться, якщо студент неграмотно намітив виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, не розвивав в учнів активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід не характеризують послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не реалізовано виховний та розвиваючий потенціал заходу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчально-педагогічної практики.
2. Методичні рекомендації для студентів.

10. Рекомендована література

Базова

1. Соловей М. І. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст»): Навчальний посібник. / М.І.Соловей, Є.С.Спіцин, В.В.Кудіна. К.: Ленвіт, 2010. 133 с.

Допоміжна

Допоміжна:

1. Активні форми та методи навчання біології: навч.-метод, посіб. / уклад. К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2008. 125 с.
2. Барна, І. В.. Біологія. Методика розв'язування задач : навч. посіб. І.В. Барна. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 216 с.
3. Барна М. М. Форми навчання біології. Тернопільський держ. педагогічний ін-т. Тернопіль : [б.в.], 1996. 139 с.
4. Белейчук Л. В. Проектно-дослідна діяльність учнів на уроках біології. *Біологія*. 2014. № 27. С. 2-5.
5. Белий В. Я. Питання медицини й гігієни в курсі біології : навч.-метод. посіб. Х. : Основа, 2008. 110 с. (Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 8(68)).
6. Бінарні уроки та зв'язок із іншими предметами під час викладання біології / уклад. К. М. Задорожній. Х. : Основа, 2008. 140 с. (Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 4(64)).

7. Біологія. Повний комплект для тематичного оцінювання: 10-11 класи : навч.-метод. посібник / упоряд. К. М. Задорожний. Х. : Видавнича група «Основа», 2006. 239 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 4(40)).
8. Біологія. Повний комплект для тематичного оцінювання: 7-9 класи : навч.-метод. посібник / упоряд. К. М. Задорожний. Х. : Видавнича група «Основа», 2006. 224 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 3(39)).
9. Біологія. Позакласні заходи / упоряд. О. Цуруль. К. : Редакції газет природничо-математичного циклу, 2013. 126 с.
10. Богданова О. К. Інноваційні підходи до викладання біології : навч.-метод. посібник / О. К. Богданова. Х. : Основа, 2003. 128 с
11. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Харків: Вид. група «Основа», 2011. 255 с.
12. Використання ігрових технологій під час вивчення біології К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2010. 141 с.
13. Голда Д. М. Задачі з генетики та методика їх розв'язування : Посібник для вчителів-біологів та учнів шкіл з поглибленим вивченням біології. К. : Вирій, 1997. 72 с.
14. Дослідна та проектна діяльність під час вивчення біології: посібник / уклад. К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2008. 143 с. (Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 2(62)).
15. Екологічне виховання школярів : метод. посібник для учнів, вчителів та студ. природничого фак. Тернопільський обласний ін-т удосконалення вчителів ; укл. Г. Ф. Яцук. Тернопіль, 1995. 143 с.
16. Інноваційні технології на уроках біології. ТРВЗпедагогіка упоряд.: К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2006. 111 с.
17. Кабінет біології : Навч.-метод. посібник / упоряд. К.М. Задорожний, С. О. Малікова. Х. : Видавнича група «Основа», 2006. 191 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 5(41)).
18. Книга вчителя біології, природознавства, основ здоров'я: Довідкові матеріали для організації роботи вчителя / упоряд. О. В. Єресько, С. П. Яценко. Х. : ПП «Торсінг плюс», 2006. 368 с. (Бібліотека вчителя) (Нормативні документи Міністерства освіти і науки України).
19. Коваленко С. О. Організація навчального комплексу з шкільного предмета «Біологія» : метод. посіб. для студ. природ.-геогр. ф-ту. Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин : НДУ, 2005. 56 с.
20. Методика викладання біології. Нестандартні форми проведення занять з біології в 6-10-х класах : метод. посібник. Х. : Скорпион, 2002. 152 с. (Нестандартні уроки).
21. Мотивація на уроках біології. 7 клас / упоряд. Г. Опаренюк. К. : *Шкільний світ*. 2011. 114 с. (Бібліотека "Шкільного світу". Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Бібліотека)..
22. Мотивація на уроках біології. 8 клас / упоряд. Опаренюк Г. А. К. : Редакції газет природничо-математичного циклу, 2012. 115 с. (Бібліотека «Шкільного світу») (Хімія. Біологія. Бібліотека)..
23. Навчальні ігри на уроках біології : посібник / Ю. Є. Бардакова; упоряд. К. М. Задорожний. Х. : Видавнича група «Основа», 2006. 223 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 7(43)).

24. Неведомська Є. Робота з біологічними термінами і поняттями (для учнів 8-го кл.), К., «Фенікс», 1999. 136 с.
25. Нестандартні уроки з біології : посіб. для вчителя / Г.Я. Кравчик. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 54 с. (Інноваційні технології навчання).
26. Нові педагогічні технології для вчителів біології : навч.-метод. посіб. / уклад. К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2009. 112 с.
27. Олімпіади з біології для школярів / О. В. Данилова, К.М. Задорожний, Д.А. Шабанов, С.В. Данилорв. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 256 с.
28. Постернак Н. О. Стимулювання пізнавального інтересу учнів до біології: навч. посіб. К. : Генеза, 2006. 143 с.
29. Робота з обдарованими учнями. Біологічні секції МАН [Текст] / уряд. К. М. Задорожний. Х. : Видавнича група «Основа», 2006. 128 с. (Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 12(48)).
30. Рогач М. В. Організація навчально-виховного процесу з біології: навч.-метод. посібник. Ужгород : ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2004. 190 с.
31. Розвиток інтелекту та пізнавальної діяльності учнів на уроках біології : навч.-метод. посіб. / уклад. К. М. Задорожний. Х. : Основа, 2009. 110 с.
32. Савустьяненко Т. Л. Діяльнісний підхід під час вивчення біології: навч.-метод. посіб. Х. : Основа, 2008. 159 с. (Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 10(70)).